

**R. P. Ferdinandi De Castro Palao, Legionensis Soc. Iesv,
Sacrae Theologiae Professoris, Et sanctae Inquisitionis
Qualificatoris & Consultoris; Operis Moralis, De Virtutibus,
Et Vitiis Contrariis, In ...**

De Virtute Religionis, Et Ei Annexis; Continens quatuor Tractatus
Theologiae Moralis praecipuos. Primus, in ordine decimusquartus, de
Iuramento, & Adiuratione. Secundus, de Voto. Tertius, & charior Authori,
de statu Religioso. Quartus, de vitiis oppositis Religioni

Castro Palao, Fernando de

Lugduni, 1669

Qua ratione liceat tibi inducere aliquem ad iurandum, quem tamen
existimas esse peieraturum, vel per falsos Deos iuraturum. Punct. 10.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-76572](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-76572)

illud non remoueres, cum posses; & sicut si obligatus esses restituere, & aduerrens omittes restitutionem facere. Quia in iis omnibus amas periculum peccandi, peccas ergo mortaliter. Ita Suar. lib. 4. cap. 6. num. 6. Valent. 2. 2. disp. 6. q. 7. punct. 3. circa finem. Petrus de Ledem. 2. tom. summ. tract. 11. cap. 5. dub. 4. post principium. Sanchez lib. 3. in Decal. cap. 5. num. 11. Reginaldus lib. 18. num. 87. Bonacin. tom. 2. disp. 4. q. 1. punct. 13. num. 4. Ratio videtur manifesta. Quia talis consuetudo est occasio sæpe peierandi. Ergo si illam non procuras expellere; ceteris velle peritium: Vt in exemplis relatis de concubina & de restitutione alieni est manifestum.

5 Nota tamen primò, te non peccare mortaliter, quoties Iuramento absque necessitate veris; si illo veris cum plena aduerrens veritatis & iustitiae. Quod fieri potest non obstante supradicta prava consuetudine. Sed tali Iuramento solum deficit iudicium. Ergo solum peccatum veniale esse potest. Et ita affirmat Suarez illo lib. 3. cap. 6. num. 6. & 7. Valent. d. disp. 6. quest. 7. punct. 3. circa finem. Sanch. cum aliis lib. 3. cap. 5. num. 20.

Nota secundo; si ob consuetudinem supradictam pravam aliquando iures falsum sine aduerrensia sufficiente ad peccatum mortale; tale Iuramentum, esto ex illa prava consuetudine oriatur, non est in se peccatum mortale, sed solum erit mortale in voluntate, quam habes non remouendi consuetudinem. Sic pluribus relatis firmat Suar. tom. 2. de Relig. lib. 3. cap. 7. à num. 3. Sanch. lib. 3. in Decal. cap. 5. à num. 28. Ratio ea est: quia illud Iuramentum, vt in se esset peccatum mortale, debebat esse voluntarium directè, vel indirectè. At neque directè, neque indirectè est voluntarium. Non directè, vt supponitur, neque indirectè; quia ad indirectè voluntarium debebas habere potestatem, illud vitandi, cum de facto non vitas. At cum iuras inaduertenter, non potes Iuramentum vitare. Ergo non est tibi voluntarium, neque directè, neque indirectè. Quapropter solum in causa, nempe in consuetudine consistebant illa Iuramenta voluntaria. Sicut censetur voluntaria pollutio in somnis cui causam dedisti in vigilia, aut homicidium in ebrietate factum; quod antea potuisti præcauere. Quorum tota culpa & demeritum apud Deum fuit in appositione causæ. Nam siue sequatur pollutio siue non; eandem peccatam, & demeritum habes apud Deum. Quia tota malitia in appositione causæ sita fuit. Sic in præsentè de Iuramento facto sine libertate philosophandum est.

6 Sed inquires differendane est tibi absolutio, si hac prava iurandi consuetudine affectus sis; tamen si proponas firmiter te emendaturum, vt aliquibus diebus attentius inuigiles?

Respondent plures Doctores si semel, aut bis falsus fueris hanc consuetudinem, te posse, & debere absolui; secus si sapius; sed tunc differendam esse absolutionem, vt de proposito confiter. Sic Medina lib. 1. summa cap. 14. Ludou. Lopez. 1. p. cap. 25. colum. antepenult. vers. Postremo dicemus, Man. 1. tom. summ. cap. 192. num. 11. in 2. edit. Et de consilio differendam esse absolutionem docet Sayro in claus. Reg. lib. 5. cap. 5. num. 8. Suarez tom. 2. de Relig. lib. 3. cap. 8. fin. Verum mihi probabilis est, quod tradit Sanchez loquens de consueto blasphemat. lib. 2. in Decal. cap. 32. num. 45. Inquit etiam si nunquam admonitus fuisti, vt te corrigeres; aut si admonitus apposuisti aliquid studij & laboris ad eam consuetudinem extirpandam, debes statim absolui. Quia si admonitus non fuisti non es in tanta culpa. Si autem post admonitionem aliquantulum laborasti pro emendatione; iam ex parte tua aliquid fecisti, est differatur absolutio, forte eadet animus, & a confessione detentus in peius laberis. Secundo (inquit Sanchez) quando nullam curam apposuisti ad emendandam, & admonitus fuisti sæpe in aliis confessionibus; adhuc te posse in rigore statim absolui, si verè doleas de præteritis, & de futuris emendationem proponas. Quia ob peccata, quæ non pendent ex occasione extrinseca, sed ex fragilitate peccatoris, non est differenda necessitas absolutio penitenti. Quia eo ipso quo de peccatis dolet, remouet omnem occasionem & periculum horum peccatorum. Quod periculum siue erat in prava voluntate, & affectu ea te potiendi. His consilio autem poterit sacerdos, tibi absolutionem differe, si iudicat dilationem profuturam. Quod non est facile iudicandum; nisi casu; quo illis Iuramentis graue scandalum præberes. Consentit iis Bonacina tom. 2. disp. 4. q. 1. de Iuramento; punct. 3. fine.

7 Secundo inquires: an sit conueniens tibi imponere aliquam penam si forte reincideris? Verbi gratia ieiunium aliquod, elemosinam, orationem breuem, vel confessionem frequentem, & an tenearis illam exequi?

Respondeo quoad conuenientiam attinget, id est conuenientissimum. Quoad obligationem, Suarez tom. 2. de Relig. lib. 3. cap. 8. num. 7. affirmat, & debere confessarium aliquod ex supradictis remediis tibi applicare, & te obligatum esse, illud acceptare, & exequi. Sed hanc sententiæ rationem non adducit. Contrarium defendit Sanch. lib. 3. in Decal. cap. 5. num. 17. cum Soto de Iuramento ab usu cap. 12. Nempe te obligatum non esse acceptare penam illam. Mouetur. Quia aliis peccatis

id imponi nequit; neque iure aliquo probatur id speciale esse in hac consuetudine.

Ceterum distinguendum est. Si in penitentiam medicinalem Iuramentorum; quæ audita sunt in confessione, aliquod ex supradictis remediis tibi confessor iniungat, absque debito teneris illud exequi. Quia penitentiam a confessore iniunctam tenetur penitens acceptare, & exequi, Iuxta Tridentin. sess. 14. c. 4. & multis relatis docet Suar. tom. 4. in 3. p. disp. num. 1. conclus. 1. Verum hæc penitentia absolute est iniungenda non dependenter à peccato futuro. Alias in tua voluntate situm esset nullam penitentiam habere. Quapropter si sub conditione reincidentia imponatur; eo solo casu teneris illam remedium exequi: quando alio non veris ad extirpandam pravam consuetudinem. Si enim aliis remediis veris, cessat obligatio vrendi medio a confessore designato. Siquidem illud, neque vt iudex, neque vt medicus imponit: Cum non sit iudex, & medicus peccatorum committendorum, sed confessorum; ac proinde sub conditione peccati futuri applicare medicinam non potest, quam tu aliis obligatus non sis accipere, ad præcauenda futura peccata.

P V N C T V M X.

Qua ratione liceat tibi inducere aliquem ad iurandum, quem tamen existimas esse peccaturum, vel per falsos Deos iuraturum.

S V M M A R I V M.

- 1 Inducere aliquem ad falsè iurandum, vel ad iurandum quod nulla ratione licite præstare potest, peccatum est graue.
- 2 Nunquam esse licitum, inducere aliquem ad resistendum falsitatem, tametsi resistis falsitatem non cognoscat.
- 3 Cum tibi dubium est, an alius peccaturus sit, vel per falsos Deos iuraturus, exigere potes Iuramentum.
- 4 Nulla causa intercedente illicitum est petere Iuramentum ab eo, quem credis male iuraturum.
- 5 Quid si ipse paratus sit? Sanchez censet esse solum peccatum veniale in iuratio per falsos Deos, factis in peccaturum.
- 6 In utroque est idem dicendum.
- 7 Concluditur esse mortale absque causa petere Iuramentum à male iuraturum.
- 8 Quid sentiant Doctores stante iusta causa.
- 9 Resoluitur esse licitum.
- 10 An liceat petere Iuramentum à determinato male iuratur, sub hac forma; iura esto male iures? Concedit Sanchez. Oppositum esse verius.
- 11 Idem est dicendum de petitione Iuramenti ab eo, quem credis violaturum.
- 12 Non debent confessarii regulariter exigere Iuramenta à penitentibus absintendi à criminibus.

Aliqua sunt in hac parte certa: alia sub controversia. Primo certum est in nullo casu quantumvis vergeat tibi licere posse inducere aliquem ad falso iurandum; vel ad iurandum per falsos Deos. Quia cum hæc sit intrinsece mala, ex nulla ratione honestari potest eorum petitio, & inductio. Sic omnes Doctores. Idem est dicendum, si peteres Iuramentum ab eo, qui nulla ratione licite præstare potest, quia peteres Iuramentum iniquum. Hoc autem contingeret in eo, qui veri Dei, per quem est iurandum, ignorantiam haberet. Quia inuincibiliter verum Deum ignorans nequit Iuramentum licitum præstare. Sed hoc raro vel nunquam potest contingere in petitione Iuramenti à Christianis facta. Nam eo ipso paganiis notitia sufficiens datur alterius Dei per quem Christiani iurant, vt te informare possint per quem debeant iurare, & cum nulla facta diligentia se ad iurandum per falsos Deos determinare, conuincuntur liberè se ad malum Iuramentum determinare, & Iuramentum bonum illis esse possibile. Suarez tom. 2. de Relig. tract. 9. lib. 3. de Iuram. cap. 13. n. 5. & 6. Sanchez lib. 3. in Decal. cap. 8. num. 32.

2 Secundo certum est, te nunquam posse alium inducere ad restitutionem falsi; tamen si iurans falsitatem non cognoscat. Casus est frequenter contingens in Vniuersitatibus. Vt enim probare cursum, nempe lectionibus adit ille promissioni anni parte, Petrus; qui restitaturus est, existimat verum esse: Tu verò seisse falsum. Quia pluribus lectionibus defuisti; nequaquam poteris Petrum ad restituendum inducere; non solum qua parte iuisti, & malitiosè cursum probare, & gradu doctrinæ contra Vniuersitatis statuta vis insigniri; sed quatenus es cooperator & causa illius peccati. Nam licet illud falsum Iuramentum in Petro iurante non

fit formaliter perjurium, quia falsitatem non cognoscit, tibi tamen imputatur. Quia voluntarium est. Ex virtute namque religionis abstinere à Iuramento falso, siue illud facias per teipsum, siue per alium. Sic Azor. 1. p. institut. moral. lib. 11. cap. 11. q. 2. Suar. tom. 2. de Relig. lib. 3. cap. 18. num. 8. Sanchez lib. 5. in Decalog. cap. 8. num. 19. Bonacina tom. 2. disput. 4. quæst. 1. punct. 11. circa finem.

3 Tercio certum est: Quoties tibi mortaliter non conflet alium esse falso iuratum, vel iuratum per falsos Deos, potes ab eo Iuramentum exigere. Quia in casu dubio de nemine est delictum præsumendum. Aliàs fore nunquam liceret ab alio Iuramentum petere. Sic alius reclaris Suar. dicens contrarium esse improbabile lib. 3. cap. 14. n. 9. Sanchez lib. 3. c. 8. n. 9. Bonacina disp. 4. quæst. 1. punct. 11. circa finem.

4 Quarto, certum est nulla legitima causa intercedente illicitum esse petere Iuramentum ab eo, quem scis falso iuratum, vel iuratum per falsos Deos, si paratus non sit iurare. Sic Suar. lib. 3. de Iuramento cap. 14. num. 14. in fine. Sanchez pluribus reclaris lib. 3. cap. 8. num. 5. & 6. & 24. Lessius lib. 2. cap. 42. dub. 10. num. 49. Bonacina disp. 4. q. 1. punct. 11. num. 2. vers. 3. Reginaldus praxi lib. num. 76. Molina tom. 2. de iustitia disp. 335. conclus. 4. & alij. Probabique manifestè Textus in cap. illo qui. & cap. qui exigit 22. quæst. 5. Ratio est. Nam lege charitatis tenetis proximo occasionem ruinæ non offerre. At cum imparatum inducis ad actum qui malus futurus est, verè proximo apponis occasionem ruinæ. Peccas ergo contra charitatem. Deinde ex virtute religionis obligaris ne perjurium causas etiam indirectè. At si abique vlla causa imparatum inducis ad iurandum, quem scis falso iuratum, vel per falsos Deos, causa est huius iniqui Iuramenti. Peccas ergo grauius iis positus.

5 Prima difficultas est. Si ipse paratus sit iurare falsum quando sibi fuerit Iuramentum expostulatum (quod facile de nemine præsumi potest) vel paratus est iurare per falsos Deos quando sibi Iuramentum expostuletur. An inquam abique vlla causa ab hoc sic parato possis Iuramentum expostulare; quin peccatum mortale contra religionem committas? Nam de peccato veniali nulla est dubitatio cum omittas petari Iuramentum.

Sanchez lib. 3. in Decalog. cap. 8. num. 23. Censet probabile esse solam culpam venialem inuenire in petitione Iuramenti ab eo, qui per falsos Deos est iuratus, secus verò eodem. cap. 8. num. 6. in fine Dixit contingere in petitione Iuramenti à parato falsum iurare. Rationem differentiam appositus quia in petitione Iuramenti à iurato per falsos Deos regulariter adest necessitas, vel vtilitas; secus in petitione Iuramenti ab eo, qui falso est iuratus. Quod vero falsum culpa venialis intercedat in tali Iuramenti petitione, probat: quia plures grauiissimi Doctores sentiunt, quos ipse refert. num. 23. solum esse culpam venialem, petere abique necessitate mutuum ab usurario parato, & Sacramento administationem à peccatore ministro parato cum concedere. Sed eadem prolixo ratio videtur esse in petitione Iuramenti à parato iurare per falsos Deos. Ergo talis petitio solum est culpa venialis. Secundo probat. Quia leuis necessitas excusat in petente à petitione huius Iuramenti. Sed præceptis sub mortali obligantibus non tam leuis causa excusare solet. Ergo indicium est, solum esse obligationem sub veniali. Tercio. Quia hic potens non licitam peti, & quam alius facile prestare poterit. Ergo non debet censeri offerre proximo causam ruinæ; sed illam ipse sibi accipere.

6 Cæterum in hac difficultate censo idem esse dicendum de petitione Iuramenti ab eo, qui falso est iuratus, vel ab eo qui iuratus est per falsos Deos, si in vtroque casu nulla sit honesta causa petendi, & cognoscis vtrumque ad sic iurandum esse paratum. Quia in vtroque casu idem licitum directè petis, & quod ipsi facile prestare possunt. Si igitur in petitione Iuramenti ab eo, qui iuratus est per falsos Deos, non censuris mortaliter peccare; neque etiam censendus es in petitione Iuramenti ab eo, qui falsum est iuratus. Nam verum Iuramentum per falsos Deos æquè malum est, & fortè peius, quam Iuramentum falsum per Deum verum. Quod autem in petitione Iuramenti ab Ehrnico regulariter aliqua vtilitas interueniat, sicut in petitione mutui ab usurario, quæ tamen regulariter non interuenit in petitione Iuramenti à peccatore; in causa esse non potest; vt quando de facto in vtraque Iuramenti petitione nulla causa honesta intercedat, idem non sit dicendum, si de facto Iuramentum petatur.

7 Quapropter mihi certum est in omnibus supradictis casibus peccatum lethale esse, si abique aliqua honesta causa Iuramentum, mutuum, vel Sacramentum à male administrato petatur. Quia non satis percipio, quomodo ex charitate proximi grauius non obligetis peccatum proximi graue vitare, si abique vilo tuo incommodo possis. Est tamen magna differentia in petitione mutui, Sacramenti, & Iuramenti per falsos Deos, à petitione Iuramenti à iurato falsum, quod in petitione Iuramenti à falsum iuratum, raro est honesta causa

Ter. de Castro Sum. Mor. Pars III.

petendi. Econtra in petitione mutui, Sacramenti, & Iuramenti veri per falsos Deos raro deficit causa, vt ex dicendis amplius constabit.

8 Secunda difficultas est, an stante aliqua legitima causa petendi Iuramentum à peccatore vel iurato per falsos Deos, possis abique vilo peccato id petere?

Plures Doctores censent id licitum esse in iudicio. At extra solum in iurato per falsos Deos, non in peccatore. Sic docent plures Doctores relati à Sanchez lib. 3. in Decalog. cap. 8. n. 5. & seq. quos sequitur Basilius Legion. lib. 5. de matrim. cap. 18. §. 8. num. 58. & num. 60. 61. & 62. Mouentur ex sent. Aug. relati in cap. illo qui. & qui exigit 22. quæst. 5. Vbi absolute affirmat eum qui cogit alium ad iurandum quem scit falso iuratum, peccare, & peiorum esse homicida. Quod saltem de eo, qui extra iudicium cogit iurare intelligendum est. Deinde inter has Iuramentorum petitiones est magna differentia. Nam in iudiciali petitione, & in petitione Iuramenti veri, quod est per falsos Deos præstandum, semper est aliquid bonum quod petatur. At in petitione extraiudiciali Iuramenti ab eo qui falso est iuratus nullum bonum apparet, cum non sit petitis confirmatio, sed potius illius destructio, & finis Iuramenti euersio. Ergo nullo modo licita esse potest.

9 Cæterum dicendum est stante honesta causa petendi Iuramentum, semper licitum esse petere ab eo, quem scis esse peccatum, vel per falsos Deos iuratum, siue in iudicio petas, siue extra docent post alios plures quos referunt Lessius lib. 2. cap. 42. dub. 10. num. 49. Suarez tom. 2. de Relig. tract. 4. lib. 3. cap. 13. num. 3. & cap. 14. num. 16. Sanchez lib. 3. in Decalog. cap. 8. à num. 2. præcipue num. 7. 10. & seq. Reginaldus lib. 18. num. 76. Bonacina. num. 2. disp. 4. quæst. 1. punct. 11. n. 1. Ratio est: Quia in petitione Iuramenti absolute nihil mali inuoluitur cum possit optime fieri. Quod autem alius falso iuret, vel per falsos Deos, non tibi petenti, sed tuæ malitiæ tribuendum est quam tu impedire non tenentis cum tuo detrimento. Quod verò hoc detrimentum sequi possit nisi Iuramentum petas à peccatore vel per falsos Deos iurato constat. Tum in iudice, tum in actore, tum in priuata persona. In iudice constat, nam siue procedat ad petitionem partis, siue ex officio via inquisitionis examinare testes, & reum potest tamen sciri falso iuratos. In actore sæpè sua interest Iuramentum à peccatore exigere. Quia alia via non potest licet finire, fraudes detegere, fidem aduersarij infirmare. Denique priuata personæ sæpè detrimentum contingit, nisi Iuramentum petat ab eo, quem scit falso iuratum, vt si reum familiarium alicuius principis administrato exillas, & nisi exigas iuramentum à colonis fortè negligentia arguetis, poteris ab eis iuramentum exigere; tamen scias peccaturos, item si tua interest alterius fidem infirmare, aut fraudem aliquam detegere. Et hoc Iuramento falso obtineatur, petere potes Iuramentum; tamen scias falsum futurum esse. Et in Iuramento promissorio res est magis clara, sæpè enim tua interest firmare contractum, & promissum: tamen scias promittentem neque habere animum implendi, neque postea executurum. Quia virtute Iuramenti efficacius ad executionem compelles. Regulari ergo generalis sit, ad licitam petitionem Iuramenti ab eo, quem scis falso iuratum, vel iuratum per falsos Deos, nihil aliud requiri, nisi quod ex honesta causa & vili arbitrio prudentis petenti, & ex alia parte petatur Iuramentum absolute, non tamen ea intentione aut conditione vel falsum iuret. Quod exemplo petitionis mutui ab usurario, & Sacramento à ministro peccatore est manifestum.

Neque argumentum in contrarium vrger. Fateor inquam in Iuramento falso, quatenus falsum est, nullum bonum esse, eaque de causa vt tale neque in iudicio, neque extra exigatur. At sicut in iudicio illud Iuramentum, quod falsum est, plures trahit vtilitates, ita contingere potest in Iuramento extra iudicium vt probatum est: ac proinde in vtroque casu exigi potest legitima causa intercedente.

10 Sed quid si scias alium, ad iurandum falso determinatum esse, vel determinatum esse ad iurandum per falsos Deos, neque alia via iurare velle, poterisne eius Iuramentum expostulare dicens, iura mihi esto falso iures, vel per falsos Deos?

Respondet Sanchez lib. 3. in Decal. c. 8. n. 27. sibi esse probabilius, id licitum esse. Mouetur argumento ducto à petitione mutui ab usurario parato, quem iurare potes ad mutuum sub vfuris quando alia via in mutuum obtineri non possis. Quia in hac petitione non petis actionem dantis mutuum sub vfuris, quatenus ab eo procedit, sed petis mutuum quod licite fieri potest. Cum autem dicis sub vfuris: est permittit: facti que hunc sensum da mihi mutuum, & quia certus sum, te non esse datum nisi sub vfuris, vfuras promitto. Sic (inquit) est dicendum in petitione Iuramenti ab eo, quem scis nolle iurare, nisi falso, vel per falsos Deos, potes inquam petere Iuramentum, esto inique præstandum sit. Quia iniquitas non expostulatur, sed permittitur.

B 2

Cæterum

Ceterum mihi probabilis est, nequaquam hunc modum petendi honestari posse in Iuramento. Nam ex illa petitione conuinceris te petere Iuramentum, non absolute, sed esto sit iniquitate vestitum. Sed Iuramentum iniquitate vestitum iniquum est, ergo illa est petitio iniqua. Neque est simile de mutuo. Nam concessio mutui & petitio vsurarum sunt res distinctae, ac proinde poteris mutui concessionem petere & vsurarum petitionem permittere. At Iuramenti falsitas vel iniquitas ab ipso Iuramento non distinguitur. Non igitur dari potest illius Iuramenti petitio, quae simul non sit petitio falsitatis, vel iniquitatis. Adde cum petis ab vsuario mutuum sub vsuris, non petis ut vsuarius vsuras recipiat (id enim tibi molestum est, & contrarium velis,) sed petis mutuum & vsurarum dationem promittis, sed mutui petitio, & vsurarum concessio in se mala non est. Ergo fieri potest. Secus vero est in petitione Iuramenti sub illa expressione, esto falsum, & iniquum sit. Quia illa petitio non sinit in Iuramento praecise, sed desinit ad Iuramentum quodcumque tamen sit falsum, & iniquum. Est igitur iniqua petitio. Sic Valens 2. 2. disp. 6. q. 7. punct. 3. vers. aduertendum. Salon. 8. 7. punct. 87. art. 4. controuers. 2. sine.

11 Tertia difficultas est: ad sit in Iuramento promissorium ab eo, quem creditur violaturum? Respondeo idem esse dicendum, ac in Iuramento allegatorio, nempe si moraliter certitudine tibi constet esse violaturum, non poteris exigere nisi tibi necessaria, & vtilis sit tibi petitio, ob rationem saepe dictam. Quia lege charitatis teneris cauere proximi peccatum, quoties commodè possis. Sic expressè Suarez tom. 2. de Relig. lib. 3. de Iuram. cap. 14. num. 18. Sanchez lib. 3. in Decal. cap. 8. num. 8.

12 Ex hac doctrina inferunt graues Doctores, imprudenter agere confessarios exigentes à suis penitentibus Iuramenta, vel votum desistendi ab aliquo crimine. Quia eos transgressionis periculo exponunt, & saepe suppetunt alia remedia. Fauetque textus in cap. clericos, de cohabit. Cleric. & Mulier. Vbi cauetur ne Iuramentum petatur à clericis de dimittendis concubinis ob periculum violationis; & quia aliis remedijs iuari possunt. Sic Sayro in Clau Regia lib. 5. cap. 5. num. 3. Grass. 2. p. decis. lib. 2. cap. 4. num. 11. sine. Nauarrus cap. 26. num. 25. Suarez lib. 3. de Iuramento cap. 14. num. 18. Sanchez lib. 3. in Decalog. cap. 8. num. 8. & alij. Sed in his prudentia opus est. Nam esto timeatur sic iurantes aliquando Iuramentum violaturos; si tamen praesumitur illius vinculum eos à peccatorum frequentia detenturum, non videtur consilium imprudens, quod daretur de tali Iuramento praestando. Aliàs si omnia haec Iuramenta, & vota imprudenter fierent, nulla examinata causa dispensari possent. Regulariter tamen superior doctrina est verissima & omnino sequenda.

Insuper addit Sanchez illo cap. 8. num. 8. sine, non esse consilium bonum, si confessarij iurare vel promittere faciant penitentes aliquam penam subeundam si reiciiderint, ob eundem periculum transgressionem. Sed contrarium mihi placet cum Nauarro cap. 26. num. 25. Quia non est idem periculum transgressionis. Non enim qui Iuramentum non fornicandi violaret, eo ipso violaret Iuramentum de peccata subeunda. Quia in fornicationem rapitur ob inordinatum affectum. Secus in penam. Neque alia via aptiori affuerit peccatis vii possunt ad extirpandam prauam consuetudinem, quam si sibi imponant aliquam penam moderatam subire, quoties reiciiderint.

PUNCTVM XI.

Quae poenae sint impositae periuro.

SUMMARIVM.

- 1 Qualiter periuro poena infamiae imponatur.
- 2 Nullus periurus priuatur beneficijs acquisitis, at venit priuandus per sententiam, priuatur tamen beneficijs acquirendis periurus infamiae infamiae iuris.
- 3 Iure regio violans Iuramentum promissorium (excepto Iuramento extorto per iniuriam) omnia bona amittit.
- 4 Testis falsum deponens in iudicio reus falsi efficitur.
- 5 Periurus à testificando repellitur.
- 6 Quale debeat esse hoc perurium?

VARIANT Doctores, & satis confusè loquuntur. Eorum placitis omisiss, ut cum distinctione procedamus. Aduerte sermonem esse de poenis ob perurium in iudicio, vel extra impositis ipso iure; vel per sententiam imponendis.

1 Dicendum ergo est, poenam infamiae ciuili (quaeque infamia propria est, & semel contracta aboleri non potest absque dispensatione superioris) nullus periurus contrahit, nisi

foedus & humanum pactum iuramento firmatum viol. utri, & de eius crimine lata fuerit sententia. Sic videtur decidi in leg. si quis maior 41. Cod. de transgressionibus in iudicio cap. infames 6. q. 1. ibi. Infames sunt, quos saeculi leges infames pronuntiant. At solum perurium promissorium circa contractum infamiam irrogat iuxta supradict. leg. si quis, ergo hoc solum perurium iure canonico & ciuili infamiam irrogat. Sic tenent plures, quos refert, & sequitur Couarr. cap. quamuis pactum de pactis, 1. p. §. 7. num. 4. Lessius lib. 2. cap. 42. dub. 14. n. 74. Suarez tom. 2. de Religione, tract. 4. de Iur. lib. 3. cap. 19. num. 15.

Excipe perurium ob non solutas vsuras, quas iurans promiserat; hic enim infamiam non contrahit, & merito; quia iniquè & iniuste ad iurandum compellitur. Sic Fel. in c. testif. mon. num. 21. de testif. Lambert. de iure patronat. 1. p. lib. 9. a. 1. & Cou. supra.

Hinc infero propter perurium promissorium Deo factum incurri infamiam. Quia v. dicitur in leg. 2. Cod. de rebus creditis. Iurifurandi contemptra religio factis Deum habet vitiozem: consentiendi relati Doctores.

Infero secundo, ob perurium affectuatum etiam in iudicio non contrahi ipso iure infamiam. Probat lex Lucius Titius, ff. de his qui notantur infamia. Vbi est sermo de testimonio in iudicio. Et licet in cap. v. de tempor. ordinationum, expellatur ab ordine iudicario probatus; vel aliis nototius fuerit, non tamen ipso iure expellitur, sed cauetur expellendus, sicut homicidia, aliisque criminibus, quae ibi referuntur perpetrantes. Sic Couarr. Lessius, Suarez, & alij supra.

Aduerendum tamen est, perurium in iudicio, vel extra posse à iudice poena huius infamiae puniri. Siquidem potest puniri ad eius arbitrium; & tunc perurium post sententiam condemnatoriam infamis erit iuxta cap. si quis conuictus 22. q. 5. ibi, secundum legem infamiae notabuntur, & tradit Suarez, d. lib. 3. de Iuramento cap. 19. num. 16.

Dico secundo nullus periurus priuatur ipso iure beneficijs acquisitis, sed priuandus venit per sententiam, priuatur tamen secundum probabiliorum opinionem beneficijs acquirendis periurus infamiae infamiae iuris. Primam partem probat Textus in cap. querelam de iurisdictione, & ibi Glou. Abbas & alij in c. 2. de rescriptis, quo in loco Felinus, Decius, & Ripa fauerunt hanc opinionem communem esse, idem affirmat Couarr. de pactis 1. p. §. 7. num. 3. Suarez lib. 3. de Iuramento cap. vltim. num. 6. & 22. Gar. 11. p. de benef. cap. 10. num. 167. Azor. 1. p. lib. 11. cap. 12. q. 9. August. Barbosa allegat. 51. num. 44. Et alij apud ipsos quomuis Rebuffus cum alijs tractat. de pacific. possess. num. 223. Contrarium sentiat, nullo tamen iure fundatur. Secundum partem conclusionis nempe perurium declaratum per sententiam esse priuatum beneficijs obtinendis, ita vt si ei fiat collatio, nulla sit. Tenet expressè Rebuffus supra num. 221. & Couarr. d. 1. p. de pactis, §. 7. num. 3. in fine. Azor. 1. p. l. 11. c. 12. quae 10. Sayro in Clau Regia l. 5. c. 9. n. 9. Flaminus l. 4. de resign. q. 3. n. 10. Barbosa 3. p. de potest. Episcopi allegat. 51. num. 45. Imo addit Couarr. supra; periuro infamiae infamiae facti, si fiat collatio virtute litterarum Apostolicarum esse nullam. Quia Pontifex non intercedit sub suis litteris ad beneficia infames & periuros conuictos, cum potius velit clericis virtute, & morum honestate praedictis beneficia conferri.

Dixi secundum probabiliorum sententiam priuatum esse beneficijs obtinendis. Nam videtur esse probabile ipso iure priuatum non esse cum probabile sit collationem beneficij factam in regulari validam esse in foro conscientiae, venietque per sententiam rescindendam, vt tenet Syluester, verbo excommunicationis num. 6. & vt probabile defendit Suarez tom. 5. num. 3. p. disp. 40. tract. 2. num. 35. probatque ex cap. si solus de concessione praebende in 6. Vbi dicitur prohibitionem Pontificis non irritare collationem beneficij nisi constitit esse irritum & inane, quod contra ipsum factum fuerit. Sed expressè non constat irritam esse collationem beneficij factam irregulari; licet constet prohiberi talem collationem. Ergo neque collatio facta infamiae infamiae iuris irrita erit. Nam infamia quaedam est irregularitas vt constat ex c. infamiae 6. q. 1. & colligitur ex penultima regula iuris in 6. ibi. Infamibus poena una poenatur dignitatum, & defendit Suarez. cum communi sententia supra, d. sp. 48. sectione 2. num. 1. & 2. Si ergo irregulari collatio beneficij facta valida est; à fortiori valebit infamiae facta. In foro tamen externo nunquam valebit; imperatque potest beneficium vt vacans propter infamiam. Vt expressè notauit Suarez, illo 5. tomo in 3. parte dist. 40. sect. 2. num. 35. in fine & est communis sententia.

3 Dico tertio iure Regio violans Iuramentum promissorium (excepto Iuramento per iniuriam extorto) omnia bona amittit; eaque filico Regis adiudicantur. Intelligit post sententiam criminis. Habetur expressè lege i. tit. 6. lib. 8. ordinationum, & notauit Couarr. de pactis 1. parte §. 7. numer. 4. in fine. Iure ciuili praeter infamiam poenam contractus debet